

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské kombinované studium
2009 - 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tereza Chýleová

Rodina s pěstounskou péčí

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Lada Šimáková

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined Studies
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Tereza Chýleová

Family with foster care

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Mgr. Lada Šimáková

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 12.3.2012

Tereza Chýleová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Ladě Šimákové za odborné vedení, za pomoc a za rady při zpracování této práce.

Dále bych ráda poděkovala Pavle Válečkové a celé její rodině za pomoc a ochotu při tvorbě práce.

Tereza Chýleová

Anotace

Bakalářská práce se zabývá pohledem na rodinu s pěstounskou péčí. V teoretické části jsou shrnuty poznatky o předpěstounské péči, hostitelské péči, adopci a pěstounské péči.

Praktická část se zabývá konkrétní kazuistikou celé rodiny, rozhovorem s rodiči a dotazníkem biologických dětí i dětí v náhradní rodinné péči.

Klíčové pojmy

Adopce, dávky pěstounské péče, hostitelská péče, mezinárodní osvojení, pěstounská péče, předpěstounská péče.

Annotation

This bachelor thesis deals with looking at the family foster care. In teoretical section summarizes the findings of prefoster care, host care, adoption and foster care. The practical part deals with the whole family case report, an interview questionnaire with parents and biological children and children in foster care.

Key words

Adoption, foster care, host care, international adoption, prefoster care.

OBSAH

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	
1. 1 Předpěstounská péče.....	9
1. 2 Hostitelská péče.....	10
1. 3 Adopce (osvojení).....	12
1.3.1 Mezinárodní osvojení	14
1. 4 Pěstounská péče.....	15
1.4.1 Individuální pěstounská péče.....	16
1.4.2 Skupinová pěstounská péče.....	16
1.4.3 Příspěvek při převzetí dítěte do pěstounské péče.....	16
1.4.4 Dávky pěstounské péče.....	17
1.4.5 Odměna pěstouna.....	19
1.4.6 Příspěvek na zakoupení motorového vozidla.....	20
PRAKTICKÁ ČÁST	
2.1 Cíl praktické části.....	21
2.2 Harmonogram postupu.....	22
2.3 Metody práce.....	23
Kazuistika	
3.1 Manželé Pavla a Jiří Válečkovi.....	24
3.2 Případová studie č. 1.....	25
Monika.....	25
3.3 Případová studie č. 2.....	28
Lukáš.....	28
3.4 Případová studie č. 3.....	30
Kristýna.....	30
3.5 Případová studie č. 4	32
Marie.....	32
3.6 Případová studie č. 5.....	33
Dušan.....	33
3.7 Případová studie č. 6.....	36
Michaela.....	36
3.8 Případová studie č. 7	38
Jana.....	38
3.9 Případová studie č. 8.....	41
Nikola	41
4.1 Rozhovor s rodiči (pěstouny):.....	43
5.1 Dotazník - biologické děti:.....	49
5.2 Dotazník - děti v náhradní rodinné péči:.....	53
ZÁVĚR.....	61
Seznam použité literatury.....	62
Seznam internetových zdrojů.....	63
Seznam příloh:.....	64

ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma: Rodina s pěstounskou péčí. Hlavním důvodem bylo, že v roce 2009 na mé pracoviště, Mateřskou školu Juárezova, Praha 6, nastoupila nová kolegyně, Pavla Válečková. Sama je matkou 3 vlastních dětí a 8 v pěstounské péči. Po několika rozhovorech s ní jsem si uvědomila, že je to v dnešní době neobvyklé, aby rodina s dětmi přijala za „vlastní“ děti cizí. A ještě v takovém počtu.

V rodině máme dva případy adopce. V obou případech byl problém, že manželé nemohli mít vlastní miminko, a tak zažádali o adopci. Po krátké době jim bylo vyhověno a stali se rodiči. Zním i jiné případy, kdy manželé zvažují adopci. O adopci se hovoří celkem běžně, ale co taková pěstounská péče? O té se v dnešní době hovoří minimálně.

Mě však velmi zaujal život mé kolegyně Pavly. Co vůbec matku tří dětí vedlo k tomu, aby se starala o cizí děti? Co na to říkala rodina, přátelé? Co vše museli s manželem pro to, aby dostali do péče děti, absolvovat? Nelitují toho někdy? A co osvojené děti, jsou u nich šťastné? Jak to v takové rodině funguje?

Toto je téma, které mne zajímá, snažila jsem se zjistit vše o rodině, která poskytuje pěstounskou péči. Pro většinu z nás je situace rodiny Válečkových neobvyklá. Proto v mé bakalářské práci chci ukázat, jak takový život vypadá.

TEORETICKÁ ČÁST

1. ZÁKLADNÍ POJMY

1. 1 Předpěstounská péče

„Předpěstounská péče je doba, která začíná běžet po převzetí dítěte (dětí) z ústavního zařízení. Je to tzv. doba dočasného svěřeni, ke svým budoucím pěstounům. Budoucí pěstoun musí do tří měsíců od svěřeni do předpěstounské péče podat návrh o zahájení řízení o svěřeni dítěte do pěstounské péče. Jinak rozhodnutí o předpěstounské péči pozbude platnosti (Zákon o rodině 94/1963 Sb., § 45b odst. 2).

Jestliže je dítě v ústavní výchově z rozhodnutí soudu, není ke svěřeni do předpěstounské péče třeba souhlasu rodičů. V ostatních případech je potřeba k předpěstounské péči souhlas rodičů, pokud jsou zákonnými zástupci dítěte (Zákon o rodině 94/1963 Sb., § 45b odst. 2.). Po dobu trvání předpěstounské péče náleží stejné hmotné nároky (dávky), jako v případě pěstounské péče.“

(http://www.fod.cz/stranky/adopce/nrp/pest_pece.htm#4 ; 22.1.2012)

1. 2 Hostitelská péče

Zákon termín „hostitelská péče“ neužívá, od 1.4.2000 zákon (§30 zákona č. 359 / 1999Sb. o sociálně-právní ochraně dětí) umožňuje pobyt dítěte z ústavu u jiných osob než rodičů. Je to tzv. dočasný pobyt. Mezi dítětem a hostitelem nevzniká žádný právní vztah.

Hostitelskou péčí může dítěti povolit ředitel či jiný pověřený pracovník ústavního zařízení. Musí být splněno několik podmínek:

1. písemný souhlas obecního úřadu obce s rozšířenou působností místa trvalého bydliště dítěte
2. je-li místo trvalého pobytu osob, u kterých má dítě pobývat, odlišné od trvalého pobytu dítěte, musí si obecní úřad před vydáním souhlasu vyžádat vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností místa trvalého bydliště těchto osob (žadatelů)

První pobyt může být povolen nejvýše na 14 dnů, může být však na základě písemného souhlasu výše uvedeného obecního úřadu místa trvalého bydliště dítěte neomezeně prodloužen na delší dobu. Pobyt může být také pravidelně nebo nepravidelně opakovaný. Ke každému opakovanému pobytu je však zapotřebí nové rozhodnutí a nové souhlasy (jako u prvního pobytu).

Žadatel musí splňovat řádnou péči o dítě. Musí být občansky i trestně bezúhonný, s vhodnými bytovými podmínkami a bez finančních problémů. Péči o dítě hradí z vlastních finančních zdrojů. Zákon žádné hmotné zajištění pro hostitelskou péči nestanoví. Pouze v případě dlouhodobého pobytu by bylo možné žádat o přídavek na dítě, jako zvláštní příjemce.

Hostitelská péče je nevhodná u malých dětí (zhruba od jednoho do osmi let). Malé děti se snáz citově naváží na hostitelskou rodinu a nedokáží rozumově zpracovat návrat do ústavu. Vhodná je naopak hostitelská péče pro děti s ukončenou povinnou školní docházkou, kdy děti nemají šanci na trvalou náhradní rodinu. Prostřednictvím hostitelské rodiny, tak mají možnost poznat život ve funkční rodině. Ideální je, pokud hostitelská péče přeroste v péči pěstounskou.

(http://www.fod.cz/stranky/adopce/nrp/host_pece.htm; 22.1.2012)

1.3 Adopce (osvojení)

Adopce, nebo-li osvojení, vedle svého hlavního poslání, kterým je a zůstává nahradit nezletilému dítěti chybějící stabilní rodinné prostředí, přispívá výchovou, péčí a láskou zároveň k naplňování smyslu života, v jejichž rodině začíná osvojenec žít. Osvojení je právně zakotveno v § 63 – 73 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění pozdějších předpisů a osvojení nezrušitelné § 74 – 77 zákona o rodině. (Bubleová, 2002)

Osvojení zrušitelné se využívá u dětí do jednoho roku. Nezrušitelné osvojení je možné pouze u děti starších než jeden rok. Osvojení zrušitelné může být změněno na nezrušitelné, nikoli však naopak.

Adopce je druh náhradní rodinné péče, kdy manželé či jednotlivci přijímají za vlastní opuštěné dítě a mají k němu stejná práva a povinnosti, jako by byli jeho rodiči. Mezi osvojencem a jeho původní rodinou zanikají vzájemná práva a povinnosti. Dítě zároveň získává příjmení nových rodičů. O osvojení rozhoduje soud, osvojit lze pouze nezletilé dítě.

Bubleová (2002, str.14) uvádí: „ Osvojením, a to bez zřetele k tomu, jde-li o osvojení prvního stupně, tj. zrušitelné, či druhého stupně, tj. nezrušitelné, vzniká mezi osvojencem a osvojitelem takový obdobný poměr, jako je mezi pokrevními rodiči a nezletilými dětmi; kromě toho mezi osvojencem a příbuznými osvojitele vzniká zároveň příbuzenský poměr. Osvojiteli se tak dostává práv a povinností, resp. obdobných práv a povinností, které tvoří souhrn rodičovské zodpovědnosti.

Osvojeno může být jen dítě právně volné, tzn. že je naplněna jedna z níže uvedených podmínek:

- a) rodiče dali souhlas s osvojením
- b) rodiče byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti
- c) soud vyslovil nezájem rodičů

(http://www.fod.cz/stranky/adopce/nrp/zinfo_nrp.htm; 22.1.2012)

Statistiky uvádějí, že od chvíle, kdy začne dvojice o adopci mluvit, do okamžiku, kdy se uskuteční první telefonát, uplyne obvykle jeden rok. (Schoolerová, 2002)

Podmínky adopce:

1. Osvojením vzniká mezi osvojitelem a dítětem vztah jako mezi biologickými rodiči a vlastními dětmi.
2. Dítě získává příjmení nových rodičů.
3. Vztah mezi dítětem a příbuznými osvojitelů je příbuzenský.
4. Osvojit lze pouze nezletilé dítě.
5. Nelze osvojit dítě počaté, dosud však nenarozené.
6. Podmínkou osvojení je souhlas biologických rodičů nebo zákonného zástupce dítěte s osvojením. Souhlas rodičů není podle zákona podmínkou osvojení, pokud soud ve zvláštním řízení potvrdí dvouměsíční žádný zájem rodičů od narození dítěte nebo šestiměsíční opravdový nezájem rodičů.
7. Osvojit dítě může manželská dvojice, manžel/ka rodiče dítěte nebo jednotlivec. O osvojení rozhoduje soud na návrh osvojitele.
8. Jako společné dítě mohou osvojit pouze manželé.
9. Mezi osvojitelem a osvojencem musí být přiměřený věkový rozdíl

(<http://www.adopce.com/adopce-osvojeni/zakladni-pojmy/>; 22.1.2012)

1.3.1 Mezinárodní osvojení

Tato forma náhradné rodinné péče je možným řešením v případě, že se pro dítě nedaří najít náhradní rodinu v zemi původu.

Mezinárodní osvojení je upraveno *Úmluvou o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení*, kterou vypracovala a přijala Haagská konference mezinárodního práva soukromého 29. 5. 1993. V České republice vstoupila tato úmluva v platnost 1. 6. 2000 a spolu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, umožňuje osvojení dětí do ciziny a z ciziny.

Haagská úmluva ještě stanoví postup při osvojování dítěte do zahraničí, určuje povinnosti a kompetence jednotlivých institucí, definuje právo dítěte na přednostní osvojení v zemi jeho původu, zaručuje biologickým rodičům anonymitu a zásadně vylučuje jakékoliv zisky z adopcí. Zároveň nařizuje signatářským státům, aby na svém území určily jeden ústřední orgán, který bude za osvojení dětí do zahraničí odpovědný. U nás tuto funkci zprostředkovatele plní Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně. (Bubleová, 2002)

1. 4 Pěstounská péče

Nejrozšířenější formou náhradní výchovy byly po vzniku Československa v roce 1918 různé alternativy pěstounství. V roce 1950 bylo zrušeno pěstounství. Většina dětí, které do té doby žily u pěstounů, přešla do dětských domovů. Pěstounství bylo obnoveno až v roce 1973. V roce 1994 bylo ještě 83% pěstounů v příbuzenském vztahu s dítětem.

Pěstounská péče je upravena v zákoně č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociální ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Jde též o změny týkající se různých forem náhradní rodinné péče. V zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dávky pěstounské péče) a v právních předpisech o sociálním zabezpečení.

Pěstounská péče je státem garantovaná a kontrolovaná forma náhradní rodinné péče, která zajišťuje dostatečné hmotné zabezpečení i přiměřenou odměnu těm, kteří se ho ujali. Dítě může být svěřeno do pěstounské péče fyzické osobě nebo do společné pěstounské péče manželů. Jediným rozhodujícím činitelem z hlediska právního je tu zájem dítěte. Svazek pěstounů s dítětem je v podstatě volnější, než je tomu při osvojení. (Bubleová, 2002)

Pěstoun a pěstounka musí poskytovat řádnou výchovu dítěte. Nejsou zapsáni v rodném listě dítěte, tam zůstávají rodiče biologičtí. Jsou pouze zastupujícími rodiči – náhradníky. Pěstoun má právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti jen v běžných věcech. K výkonu mimořádných záležitostí žádá souhlas zákonného zástupce dítěte. Kontakt s biologickými rodiči může být určen soudem, dohodnutý nebo volný. Přímý kontakt se uskutečňuje formou návštěvy v domácím prostředí pěstounů. Pěstounskou péčí nevzniká příbuzenský vztah s pěstouny ani jejich příbuznými.

Bubleová (2002, str.16) uvádí: „Pěstounská péče vzniká rozhodnutím soudu. Z vážných důvodů může také soud rozhodnout o zrušení pěstounské péče. Soud je oprávněn stanovit pěstounovi povinnost podávat o výkonu pěstounské péče pravidelné zprávy soudu.“ Kontrola státem je formou návštěv pracovníka sociálního úřadu, který vykonává poradenskou činnost.

Pěstounská péče, na rozdíl od osvojení, zaniká dosažením zletilosti dítěte (tj. v 18 letech). Nadále zůstává otázkou, jak zajistit budoucnost dítěte po 18. roce, kdy dosáhlo zletilosti, ale ne jště společenské samostatnosti.

1.4.1 Individuální pěstounská péče

Probíhá v běžném rodinném prostředí, u pěstounů, kteří mají své vlastní děti, nebo již děti vychovali.

1.4.2 Skupinová pěstounská péče

Probíhá v zařízeních pro výkon pěstounské péče, což jsou velké pěstounské rodiny, někdy i s vlastními dětmi pěstounů a další třeba 4-6 nebo více dětmi přijatými. (Matějček, 2002)

1.4.3 Příspěvek při převzetí dítěte do pěstounské péče

Tabulka č. 1

<i>Věk</i>	<i>Jednorázový finanční příspěvek</i>
do 6 let	8 000,00 Kč
6 – 15 let	9 000,00 Kč
15 – 18 let	10 000,00 Kč

1.4.4 Dávky pěstounské péče

„Příspěvek na úhradu potřeb dítěte představuje nárok dítěte svěřeného do pěstounské péče. Příspěvek se poskytuje do dosažení zletilosti dítěte nebo nejdéle do 26 let, jestliže jde o nezaopatřené dítě, které žije ve společné domácnosti s osobou, která byla do dosažení zletilosti jeho pěstounem.

Výše příspěvku na úhradu potřeb nezaopatřeného dítěte činí 2,3 násobek životního minima dítěte. V případě zdravotně postiženého dítěte se koeficient, kterým se násobí životní minimum dítěte, zvyšuje podle stupně závislosti na pomoci jiné osoby a činí 2,35 u dítěte ve stupni I, 2,90 u dítěte ve stupni II a 3,10 u dítěte ve stupni III nebo IV. Výše příspěvku pro zaopatřené nezletilé dítě se stanoví jako součin částky životního minima dítěte a koeficientu 1,40.“

Tabulka č. 2

<i>Věk</i>	<i>Zdravotní stav</i>	<i>Finanční příspěvek</i>
do 6 let	zdravé	3 680,00 Kč
	dlouhodobě nemocné	3 760,00 Kč
	postižené	4 640,00 Kč
	těžce postižené	4 960,00 Kč
6 – 15 let	zdravé	4 508,00 Kč
	dlouhodobě nemocné	4 606,00 Kč
	postižené	5 684,00 Kč
	těžce postižené	6 076,00 Kč
16 – 18 let	zdravé	5 175,00 Kč
	dlouhodobě nemocné	5 288,00 Kč
	postižené	6 525,00 Kč
	těžce postižené	6 975,00 Kč
Student 18 – 26 let	zdravé	5 175,00 Kč
	dlouhodobě nemocné	5 288,00 Kč
	postižené	6 525,00 Kč
	těžce postižené	6 975,00 Kč

(http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/pestounska_pece; 17.11.2011)

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte – aktualizace od ledna 2012.

Tabulka č. 3

<i>Věk</i>	<i>Zdravotní stav</i>	<i>Finanční příspěvek</i>
do 6 let	zdravé	4 002,00 Kč
	dlouhodobě nemocné	4 089,00 Kč
	postižené	5 046,00 Kč
	těžce postižené	5 394,00 Kč
6 – 15 let	zdravé	4 922,00 Kč
	dlouhodobě nemocné	5 029,00 Kč
	postižené	6 206,00 Kč
	těžce postižené	6 634,00 Kč
16 – 18 let	zdravé	5 635,00 Kč
	dlouhodobě nemocné	5 758,00 Kč
	postižené	7 105,00 Kč
	těžce postižené	7 595,00 Kč
Student 18 – 26 let	zdravé	5 635,00 Kč
	dlouhodobě nemocné	5 758,00 Kč
	postižené	7 105,00 Kč
	těžce postižené	7 595,00 Kč

(změna od 1.1.2012)

(http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/pestounska_pece; 19.2.2012)

1.4.5 Odměna pěstouna

„Odměna pěstouna je určitým způsobem společenské uznání osobě pečující o cizí dítě v pěstounské péči. Výše odměny činí součin životního minima jednotlivce a koeficientu 1.0 za každé svěřené dítě, tj. 3 410 Kč měsíčně za jedno dítě.

Na odměnu pěstouna ve zvláštních případech má nárok pěstoun, který pečuje alespoň o tři svěřené děti nebo alespoň o jedno svěřené dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II, III, IV. Odměna pěstouna ve zvláštních případech za kalendářní měsíc činí součin částky životního minima jednotlivce a koeficientu 5,5. Za každé další dítě v pěstounské péči se odměna pěstouna zvyšuje 0,5 životního minima jednotlivce za každé svěřené dítě a o 0,75 životního minima jednotlivce, jde-li o další dítě se stupněm závislosti II, III, IV.

Odměna pěstouna ve zvláštních případech náleží, jen jestliže pěstoun není po celý kalendářní měsíc výdělečně činný. Tato odměna se pro účely zdravotního pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti posuzuje jako plat.“

Tabulka č. 4

<i>Počet dětí v pěstounské péči</i>	<i>Výše odměny pěstouna v Kč měsíčně</i>
1	3 410,00 Kč
2	6 820,00 Kč
3 nebo 1 závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II, III, IV	18 755,00 Kč
4	20 460,00 Kč

(http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/pestounska_pece; 19.2.2012)

1.4.6 Příspěvek na zakoupení motorového vozidla

„Pěstouni, kteří mají minimálně 4 děti dostávají příspěvek na zakoupení vozidla, nebo na jeho celkovou opravu. Příspěvek je poskytován ve výši 70% pořizovací ceny, respektive prokázané ceny opravy vozidla, nejvýše však 100 000 Kč. Součet těchto příspěvků nesmí po dobu deseti let přesáhnout 200 000 Kč. Příspěvek může být poskytnut v bezhotovostní formě i před zakoupením osobního motorového vozidla.

Základní podmínkou pro nárok na tuto dávku je podmínka trvalého bydliště na území České republiky oprávněné osoby. Podmínku trvalého pobytu může v odůvodněných případech prominout Ministerstvo práce a sociálních věcí. Příjem rodiny se netestuje. Vozidlo nesmí pěstoun používat pro výdělečnou činnost. Nárok na dávku může být uplatněn do 1 roku ode dne zakoupení motorového vozidla nebo zaplacení opravy vozidla.

Při nesplnění podmínek pro výplatu příspěvku na zakoupení motorového vozidla je pěstoun povinen vrátit příslušnému úřadu vyplacenou částku. Pokud pěstoun do 5 let od převzetí příspěvku osobní motorové vozidlo prodá, daruje, začne využívat pro výdělečnou činnost nebo přestane vykonávat pěstounskou péči, nejde-li o případ, kdy pěstoun přestal vykonávat pěstounskou péči ze závažných zdravotních důvodů, je povinen vrátit poměrnou část příspěvku odpovídající době z období 5 let, kdy uvedené podmínky nesplňoval.“

(http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/_s.155/708?POSTUP_ID=617&PRVEK_ID=505 ; 2.2.2012)

PRAKTICKÁ ČÁST

2. CÍL, HARMONOGRAM POSTUPU, METODY PRÁCE

2.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části bakalářské práce je zjištění vnitřního prostředí pěstounské rodiny.

Mým úkolem bylo shromáždit dostatek informací, týkajících se pěstounské rodiny. Nastudování odborných materiálů, rozhovory se členy rodiny. Pomocí dotazníku zjistit vztahy s ostatními sourozenci, s rodiči a celkové soužití rodiny .

2.2 Harmonogram postupu

1) Přípravná část – po rozhodnutí psát bakalářskou práci na vlastní téma bylo nejdůležitější přesné vymezení rozsahu práce. Značný čas zabral sběr teoretických informací, které jsem získala především z odborné literatury, s využitím odborných internetových stránek, ale také rozhovory s pěstounskou rodinou. Dále bylo zapotřebí sestavit dotazník, který bude obsahovat veškeré pro moji práci podstatné informace.

2) Realizační část – rozhovory s členy rodiny. Dotazníky jsem rozdala celé pěstounské rodině, jak rodičům, biologickým dětem, tak i osvojeným dětem. Z důvodu trvalého bydliště pěstounské rodiny mimo Prahu, jsem zasílala dotazníky přes e-mail. Děti tak měly dostatek času na vyplnění. Jejich matka (pěstounka) musela dětem vysvětlovat otázky z důvodu nižší chápavosti.

3) Vyhodnocovací část - ta se skládala především z převedení získaných informací do textové podoby.

2.3 Metody práce

Použitými výzkumnými metodami praktické části práce jsou především kazuistika a rozhovor.

V případě kazuistiky se jednalo o popis konkrétních případů pěstounské rodiny (dětí), rozhovory s jednotlivými členy. Hledání příčin, proč byly děti umístěny do dětských domovů, a následně do pěstounské rodiny.

U dotazníku se jednalo o 3 druhy dotazníků, kde byly otevřené otázky. Jeden druh byl pro rodiče – pěstouny. Druhý pro biologické děti. Třetí pro děti v pěstounské péči.

3. CHARAKTERISTIKA SOUBORU

KAZUISTIKA

3.1 Manželé Pavla a Jiří Válečkovi

Manželé Válečkovi se seznámili v roce 1986, krátce po narození syna Pavly Válečkové Marka. Za necelé 2 roky, v roce 1988, se jim narodila dcera Lucie. V roce 1997 pak přišla na svět druhá dcera Josefína. Manželé Válečkovi si přáli ještě jedno dítě, věkově k druhorozené dceři Josefíně. Doktoři však paní Válečkové další těhotenství nedoporučili, a tak vznikla první myšlenka – „Jak si pořídit další dítě?“. Sociální pracovnice doporučila manželům Válečkovým náhradní rodinnou péči, jelikož šlo o nejsnadnější a nejrychlejší způsob, jak dítě do rodiny přijmout. Manželé začali tedy ihned jednat. Úspěšně absolvovali všechny předepsané právní normy a úkony, které jsou v naší zemi vyžadovány (Zákon o rodině 94/1963 Sb.). Do roka od žádosti dostali první dítě.

3.2 Případová studie č. 1

Monika

Monika, narozena v roce 1996, byla prvním dítětem, které rodina Válečkových přijala v roce 1999 do náhradní rodinné péče. Tehdy jí bylo dva a půl roku. Monika byla v Dětském domově Holice v Čechách. Poprvé v pěstounské rodině byla na třídní návštěvě. Podruhé ji rodina vrátila po deseti dnech. Jelikož byla vidět oboustranná náklonost, byl její pobyt prodloužen na tři týdny. Krátce na to byla rodině udělena roční předpěstounská péče. Po roce byla soudně určena na pěstounskou.

Rodinná anamnéza

Biologický otec Moniky se vyučil pekařem. Sám vyrůstal v nefunkční rodině s nedůslednou matkou a jejím lhostejným partnerem. Pracovat se mu nechtělo, a tak si našel životní družku, která měla diagnostikovaný III.stupeň mentální retardace, což znamená nezpůsobilost k právním úkonům. Nemusel tedy pracovat, dostával dávky na péči o osobu blízkou, navíc mentálně postiženou. Z tohoto vztahu se narodil syn Vladimír, který byl velmi brzy umístěn do Ústavu pro mentálně postižené v Jaroměři. Jako druhá se narodila Monika. V její anamnéze byl diagnostikován II.stupeň mentální retardace. I ona byla rodině odebrána, když jí bylo 15 měsíců. V té době byla podvyživená a postrádala známky tělesného a duševního vývoje přirozeného pro její věk. Váhový podprůměr v ústavu dohnala, motorický a duševní rozvoj byl stále na úrovni téměř kojeneckého věku.

Osobnostní anamnéza

Monika přišla tehdy do pěstounské rodiny z Dětského domova nevýběrového a navíc ve věku, kdy neuměla rozlišit hmotné rozdíly. To, že byla oddělena od svého biologického bratra, jehož návyky měla tendenci napodobovat a přebírat, ji pomohlo ve vývoji jak motorickém, tak duševním. Chtěla se vyrovnat své nové sestře, měla radost, že „našla“ rodiče. Začala se velmi rychle rozvíjet po všech stránkách. Při nástupu do mateřské školy nikdo nerozeznal, že Monika není biologickou dcerou manželů Válečkových. Podoba mezi Monikou a jejich stejně starou biologickou dcerou byla velká. Matka je i stejně oblékala, a tak si všichni mysleli, že to jsou dvojčata.

Dívka byla přijata na základní školu a drobné rozdíly v chápání a smyslovém vnímání se začaly projevovat až ve 4. třídě.

Monika byla integrována na Základní školu v Kostelci nad Vltavou, kde jí ředitelka školy zařídila individuální učební plán. Monika tedy postupovala se svými vrstevníky. V současné době má diagnostikovanou již jen dyskalkulii. Je velmi kreativní, tvořivá. Má ráda ruční práce, především ty s jemnou motorikou. Nyní je v 9. třídě Základní školy praktické a přemýšlí, co by chtěla dál dělat. Ráda by šla na dvouletý učební obor: Pracovník v potravinovém průmyslu do Hroznějovic.

Anamnéza pedagogicko-psychologické poradny

„Jedná se o děvčátko s pečlivě upraveným zevnějškem, s velmi pěkným společenským vystupováním. Kontakt naváže v poradně rychle, vykazuje množství sociálních aktivit, slovně bez zábran komunikuje. Verbální projev dítěte je často velmi spontánní, co do rozsahu značný. Aktivní řeč je ale nápadná jednoduchostí gramatické a syntetické stavby, zúženou slovní zásobou. V úkolové situaci děvčátko vzorně spolupracuje. Výkonová motivace je u něho vskutku velmi vysoká. Monika pracuje pečlivě, je důkladná, její pracovní tempo je velice pomalé. Pozornost koncentruje dlouhodobě. Myšlení dívenky se jeví jako převážně konkrétní, výrazně infantilní, málo pružné. Podle aktuálního posouzení vývoj intelektových schopností celkově odpovídá horní hranici pásma lehké mentální retardace. K horní hranici tohoto pásma dosahuje jak verbální, tak názorová složka intelektu. Snížení schopností je vyrovnané.

O vývojovém opoždění vypovídá i provedení figurální kresby.

Monika dobře čte – s ohledem na předpoklady, její čtení má podprůměrné tempo, je zvládnuto technicky. Poněkud vážne porozumění čtenému, což jistě souvisí s opožďováním se vývoji slovně pojmového myšlení. Při psaní podle diktátu se v poradně dopouští vlastně výhradně gramatických chyb – je jich hojně, ale pouze z důvodu, že diktát obsahuje větší množství gramatických jevů. Pokud je sledován pouze jeden gramatický jev, lze Moniku většinou snadno zacvičit k úspěšnému používání gramatického pravidla. Při počítání mechanicky uplatňuje děvčátko osvojené početní postupy, ne vždy příléhavé.“

Doporučení

„Jedná se o dívku s velmi komplikovanou anamnézou, které se v prvních letech života nedostávalo odpovídající vývojové stimulace. Přejchod do náhradní rodinné péče je spojen se zajištěním příznivých podmínek rozvoje mentálních funkcí, samozřejmě ne všechna opožďení se mohla vyrovnat. Aktuální intelektová výkonnost dívky odpovídá horní hranici pásma lehké mentální retardace. S opožďováním intelektového vyspívání koresponduje i nižší úroveň rozvoje řeči, nižší emoční a sociální zralost. Dívka je v současné době velmi dobře školně adaptována, vykazuje vysokou školní výkonovou motivaci. Z psychologického hlediska je žádoucí i nadále zajišťovat speciální vzdělávací potřeby dívky v režimu speciálního vzdělávání.“

3.3 Případová studie č. 2

Lukáš

Lukáš, narozen 1986, do rodiny přišel spolu se svými biologickými sestrami Kristýnou a Marií, z výběrového dětského domova v Novém Strašecí. Děti absolvovaly všechny povinné návštěvy – tři, v délce trvání: víkend, 14 dnů a 3 týdny. Od seznámení s dětmi do jejich první návštěvy uplynulo více než 6 měsíců.

V době příchodu do pěstounské rodiny bylo ten den Lukášovi 16 let. Měřil pouhých 143 cm a vážil něco přes 38 kg. Vzhledově to byl hezký modrooký blondáček, kterému by však nikdo nehádal více než 9 let. Mentálně na tom byl podobně. Byl velmi zanedbaný a silný kuřák.

Rodinná anamnéza

Biologická matka v té době byla ve výkonu trestu, otec nezvěstný. Lukáš ve své biologické rodině strávil necelých 8 let, stejnou dobu pak v ústavním zařízení. Dlouhý pobyt ve hmotně výborně zabezpečeném zařízení, avšak bez jakýchkoli požadavků a lidských citů, se na téměř dospělém Lukášovi podepsal. Byla mu diagnostikována lehká mozková dysfunkce.

Osobní anamnéza

Pěstounka, Pavla Válečková se s ním denně důsledně a systematicky připravovala na výuku. Důsledně začali dbát také na stravovací, hygienické a morální návyky. S velkými obtížemi, ale přece se vše dařilo.

Za dva roky měřil Lukáš 170 cm a fyzicky velmi vospěl. Školní výsledky byly lepší. Dostal se do závěrečného ročníku integrované střední školy obchodní – obor prodavač. Pár týdnů před závěrečnými zkouškami však přišel zlom v podobě plnoletosti a Lukáš odešel z domu a ke zkouškám se nedostavil. Výuční list tedy již neobdržel. Odjel hledat biologickou matku, což bylo nemožné. Vzhledem ke své naivitě a důvěřivosti se zapletl do finančních problémů. Za pár týdnů dlužil neuvěřitelných 300 000 Kč, které nebyl schopen splácet. Pěstounskou rodinu ani svých sester nikdy nezneužil k řešení svých finančních potíží. Dostal se do výkonu trestu. Po návratu začal pracovat brigádně a snažil se splácet dluhy. Bohužel současně na sebe však nabaloval další problémy.

Závěr

V současné době o něm rodina pěstounů nic neví, stejně tak ani jeho biologické sestry. Lze tedy pouze jen odhadovat, jak Lukáš se svým životem nakládá.

3.4 Případová studie č. 3

Kristýna

Mladší sestra Lukáše, Kristýna, narozena 1988, si je se svým bratrem velmi podobná. Mají stejnou matku i otce, osud velmi podobný. Dlouhodobý pobyt v ústavním zařízení a předchozí život se velmi podepsaly na jejích morálních a hodnotových postojích k životu a okolí. Při převzetí z domova byla, stejně jako její bratr, velmi málo vyspělá, věkově připomínala desetiletou dívku, ačkoli jí bylo téměř čtrnáct let.

Osobní anamnéza

Na její vlastní žádost s ní pěstouni chodili na různá vyšetření, přála si být umístěna do praktické školy, kde by s minimem snahy byla premiantkou. Nikdy jí nebyla diagnostikována žádná smyslová vada, snad jen dysortografie, která ale plynula z její povahy. Při všech testech vykazovala inteligenční nadprůměr. Z poraden bylo doporučeno, aby přípravě věnovala 15 – 20 minut denně. Kristýna neměla žádnou představu, kam po ukončení základní školy. Nakonec si vybrala obor brusič skla v Třeboni. Chtěla do učení, kde by uplatnila svoji kreativitu a nadání k umění. Velmi se jí líbila představa, že bude přes týden žít samostatně, mimo dohled rodičů. Jelikož jí vadil jakýkoli režim pořádku, volna a povinnosti, na internátu vystřídala všechny pokoje, s žádným kolektivem dívek se nedokázala shodnout. Začala krást, ignorovala jak vyučující, tak vychovatele. Matka, pěstounka, za ní jezdila i přes týden. Měla k ní velkou citovou vazbu, neustále její prohřešky omlouvala, zdůvodňovala a platila dluhy. Při jedné větší finanční ztrátě dívky zavolaly policii. Kristýna utekla oknem z II. patra po hromosvodu. Podepsala si tím ortel, po dopadení byla umístěna do Diagnostického ústavu v Kostelci nad Orlicí, kde žila 5 měsíců – do svých osmnácti let. Po propuštění se vrátila do Českých Budějovic. Z rodiny se stýkala jen se svou biologickou sestrou Marií a matkou – pěstounkou.

V současné době žije Kristýna sama, v malém bytě 1+kk v Českých Budějovicích se spoustou zvířat. Přes týden bydlí na ubytovně v Passau, kde pracuje v automobilce Volkswagen. Je velmi spokojená, ale plány do života nemá. Jak sama říká: „Co se má stát, stane se“.

Anamnéza pedagogicko-psychologické poradny

„Kristýnin celkový vývoj rozumových schopností se pohybuje v pásmu průměru, s nápadnými výkyvy výkonů uvnitř verbální a názorové složky. Tyto výkyvy mohou být způsobeny málo stimulujícím rodinným prostředím v minulosti. Čtení je velmi vyspělé. Tempo čtení je naprůměrné, reprodukce čteného textu je bechybná. Tempo přepisu je pomalejší (možná kompenzace SPU). Tempo psaní diktátu je pomalejší, specifická chybovost se zde nevyskytuje, objevuje se zde několik chyb pravopisných. Počítá poměrně rychle, chybuje zřídka (většina chyb z nepozornosti).“

Doporučení

„Psychologické vyšetření neodhalilo žádné projevy dysortografie. Pokud se v minulosti vyskytovaly určité formy potíží, v současné době jsou dobře kompenzovány. Je potřeba respektovat Kristýnino pomalejší písarské tempo a poskytnout dostatečnou dobu na kontrolu psaného.“

3.5 Případová studie č. 4

Marie

Rodinná anamnéza

Marie, narozena 1990, je sestra Lukáše a Kristýny. Matku mají sourozenci společnou, otec byl z druhého matčina manželství, po dvou letech zemřel na nevyléčitelnou nemoc. Marie si ho téměř nepamatuje, ale ostatní sourozenci se shodli, že to byly nejhezčí roky jejich života. Hezký byt, zahrada, psi, pohoda a klid. Matka trestný čin dokonala tím, že se záhy po smrti druhého manžela provdala za muže o dvaadvacet let mladšího a tuto skutečnost nikde neohlásila. Nadále tedy pobírala vdovský i sirotčí důchod a veškeré dávky s tím spojené. Velmi se věnovala svému mladému manželovi a děti začala zanedbávat. Spolu se sourozenci se ve třech letech dostala do dětského domova.

Osobní anamnéza

Dětský domov Marie opouštěla v necelých jedenácti letech. Vypadala jako sedmiletá, ale byla velmi bystrá, hezká a snaživá. Tělesnou zaostalost brzy dohnala, inteligenčně zdaleka neměla na svou sestru, ale snaživostí jí předbíhala. Základní školu končila s vyznamenáním. Své matce (pěstounce) později vytýkala, že vždy upřednostňovala její sestru a ona jí tak chtěla dokázat, jak moc se mýlí. Po základní škole začala navštěvovat střední integrovanou školu obchodu a služeb – obor kadeřník. Školu úspěšně dokončila. Velmi se však zhošila po problémech její sestry, jednu dobu se jí i snažila napodobit. Často ji navštěvovala a obdivovala její styl života. V té době se její prospěch i chování velmi zhoršilo. Někdy ji rodina neviděla celý víkend, ve všední dny se vracela po půlnoci – ne vždy ve střízlivém stavu. Školu i přes některé problémy dokončila a nastoupila do zaměstnání. Usilovně se snaží žít normálně, má povědomí o hodnotách, dokáže vést svou malou domácnost.

Závěr

V současné době je Marie na mateřské dovolené. Žije se svým přítelem a synem Davidem v Českých Budějovicích. Mají byt 2+kk na stejném sídlišti jako Maruška sestra Kristýna.

3.6 Případová studie č. 5

Dušan

Dušan, narozen v roce 1997, přišel do rodiny spolu se svými sestrami z Dětského domova v České Lípě. V té době mu bylo necelých sedm let. Dětský domov podléhal ještě nařízením z dob socialismu, proto měl být Dušan od svých sester odloučen a přemístěn do Děčína. V době, kdy pěstounská rodina o děti zažádala, dosáhl Dušan sedmi let věku. Po předložení dokladů a psychologických vyšetření si rodina odvezla děti na čtrnáctidenní návštěvu. Po návratu do dětského domova uplynuly dva měsíce a pěstounská rodina si děti odvezla natrvalo.

Rodinná anamnéza

Dušan se narodil s nízkou porodní váhou, matka během těhotenství kouřila a požívala alkohol, stejně jako nedovolené omamné látky. Matka je poloromka a živí se prostitucí. Před Dušanem je 5 sourozenců, kteří jsou umístěni v jiné pěstounské rodině. Nikdo netuší kde. Za Dušanem jsou tři sestry, které žijí s nim v pěstounské rodině. Za poslední Dušanovou sestrou je ještě 6 sourozenců. Tři z nich neznámo kde, tři v ústavu pro tělesně a mentálně postižené. Údajně se dva sourozenci narodili mrtví. Pěstouni v naší zemi nedostávají žádné rodinné údaje a anamnézy. Pěstounská rodina tuší, že celkově je sourozenců 18 nebo 20. Matka zmizela z okresu Česká Lípa, kde se o ní vedly jakési povrchní údaje, spojené většinou s porody a rozmisťováním dětí do různých domovů či ústavů. Dušanův otec není znám, byl patrně Arab, Turek či Řek, rodina pěstounů tak usuzuje podle Dušanova vzhledu a temperamentu. Otcové děti jsou různí, příjmení jen jedno. Člověk tohoto příjmení je již několik let ve vězení za zabití, proto nemůže být biologickým otcem všech dětí, je však uveden ve všech rodných listech jako otec.

Osobní anamnéza

Dušan je velmi hezký chlapec. V době převzetí z dětského domova vykazoval velkou zaostalost. Strávil v domácím prostředí čtyři roky, tři v dětském domově. Tam si teprve vštípl základy českého jazyka, sociální návyky a základní dovednosti. Dvakrát však dostal odklad školní docházky. Teprve v jedenácti letech mu byl diagnostikován I.stupeň mentální retardace. Intenzivně navštěvoval paní logopedku.

V přítomnosti matky a romské komunity strávil nejtěplejší dětství, romštinu však již zcela zapomněl, s češtinou stále bojuje. Manuálně je velmi zručný a na chlapce docela pořádný. Je chápavý a sám si vyvozuje docela rozumné závěry. Občas rodinu překvapuje svými filosofickými úvahami o životě. Pobytem v ústavu, kde nebyly kladeny na první místo materiální hodnoty, má ujasněné názory na život.

Nyní chodí Dušan do osmé třídy základní školy. Jak sám říká, škola ho vůbec nebaví. Rád by se jednou věnoval práci s dřevem nebo opravoval auta či kola.

Anamnéza pedagogicko-psychologické poradny

„Chlapec kontakt naváže rychle, verbálně bez zábran komunikuje a vykazuje dosti sociální vstřícnosti, je ochotný ke spolupráci. Aktivní řeč chlapce se vyznačuje artikulační neobratností, nižší gramatickou a syntaktickou vyspělostí, slovní zásoba se jeví jako mírně užší. V úkolové situaci mají na výkony chlapce zásadně nepříznivý vliv závady v pozornosti – její snadná odklonitelnost, menší rozsah, problémy v koncentraci atd. Chlapec je impulsivní, zbrkle reaguje na nepodstatné detaily situace, odpovídá či úkoly řeší ukvapeně, tudíž často nesprávně.

Figurální kresba nese znaky organického poškození centrálního nervového systému ve smyslu lehké mozkové dysfunkce (ADHD). Kreslené nápodoby složitého grafického schématu ukazují na nedostatky v rozvinutí zrakového vnímání, vizuomotorické koordinace, případně integrace zrakových vjemů a jemné motoriky, na značnou nevyspělost grafomotorických funkcí. Značně oslabena se jeví být i paměťová složka zrakově prostorových schopností. Speciálně zaměřené zkoušky vypovídají o velmi nedokonalém zrakovém i sluchovém rozlišování. Stále ještě vážne sluchová analýza slova, dobře nacvičena je sluchová syntéza.

Vývoj intelektových schopností podle aktuálního posouzení odpovídá celkové hranici pásma zjevného podprůměru a pásma mírného podprůměru. Takto na dolní hranici pásma mírného podprůměru dosahují jak verbální, tak názorové schopnosti. Přesvědčivě průměrnou úroveň má schopnost sociálního porozumění a úroveň sociální zralosti, také asociační neverbální myšlení, případně schopnost plánování týkající se příčiny a následku událostí a jejich syntézy do smysluplného celku.

Velmi nízký je rozsah krátkodobé slovní paměti i schopnost uspořádat materiál čerpaný ze života do smysuplného celku – tj. představit si části konkrétního předmětu a sestavit je v celek.

Úroveň čtenářských dovedností je značně podprůměrná, stále je čtení slabičné, občasně se chlapec uchyluje k tzv. dvojímu čtení, hojně při čtení chybuje. Čte však s porozuměním. Písařské tempo je v podstatě přiměřené, v poradně je Dušan pohotovější při přepisování než při psaní podle diktátu. Přepisuje bezchybně, při psaní podle diktátu chybuje hojně. Další chyby souvisejí s nevypěstostí v oblasti sluchového a zrakového vnímání – mají tedy specifický charakter. Grafická stránka písemného projevu má velmi problematickou úroveň, písmo nabývá dysgrafického rázu.“

Doporučení

„V domácím prostředí pravidelná domácí příprava na vyučování v pozitivní atmosféře, podpora ze strany rodičů (pěstounů). Dobu nad učením jasně vymezit, i vnitřně stukturovat, ocenit pochvalou každý dílčí úspěšný postup, pokrok, ale i snahu či pozitivní postoj k učení. Přímý dohled a dopomoc rodiče při domácím učení je nezbytností. Spolupracovat s vyučujícím, resp. vyučujícími. Podporovat zájmovou činnost chlapce. Ze strany vyučujících individuální přístup.“

3.7 Případová studie č. 6

Michaela

Rodinná anamnéza

Michaela, narozena 1998, je polorodá sestra Dušana. Matka je táz jako Dušanova, i při těhotenství s Michaelou kouřila, pila a stále „pracovala“. Otec je zcela jistě tmavé pleti, Michaelka je míšenka, čili mulatka. Narodila se s porodní váhou 1600g.

Osobní anamnéza

Michaela je krásná a zajímavá svým vzhledem, má velmi dobré srdce. Na rozdíl od svého bratra, který si na biologickou matku občas zavzpomínal, Michaelka od prvního okamžiku přijala pěstouny za své. Nikdy neuvažovala jinak. Logicky a srozumitelně dává v debatách najevo, že si nikdy žádné jiné rodiče nepřeje. U ní se napravovaly

jen drobné logopedické vady a jemná motorika. Do školy nastupovala jen s ročním odkladem, velmi dobře čte i píše. Potíže jí dělá matematika, zvláště matematická logika. Byla jí diagnostikována lehká mozková dysfunkce. Míša nikdy neudělala žádnou neplechu, je prostě hodná a dobrosrdečná.

O své budoucnosti má Míša celkem jasno, baví ji jazyky, proto by chtěla studovat střední školu hotelovou nebo být cukrářkou.

Anamnéza pedagogicko-psychologické poradny

„Dívka kontakt naváže. Emočně je pozitivně laděná. Projevuje dosti sociální vstřícnosti, je podřídivá, ochotná ke spolupráci. Verbálně dobře komunikuje. V úkolové situaci je snaživá. Aktivní řeč je gramaticky a syntakticky méně vyspělá, slovní zásoba je užší, přetrvávají lehké těžkosti v artikulaci. Pracovní tempo je nevyvážené, občas Michaela reaguje zbrkle, což má vesměs nepříznivý vliv na kvalitu výkonu. V chování dívky se projevuje lehký pohybový neklid.

Provedení figurální kresby obsahově i formálně odpovídá věku. Obtížnou je kresebná nápodoba složitého grafického schématu – u děvčátka ukazuje na nedostatky rozvinutí zrakového vnímání, problémy v integraci a koordinaci zrakových vjemů a jemné motoriky. Speciálně zaměřené zkoušky vypovídají o jen mírných nejistotách ve zrakovém či sluchovém rozlišování.

Vývoj intelektových schopností podle aktuálního posouzení odpovídá zjevnému podprůměru, zjevně podprůměrná je úroveň rozvoje verbálních i názorových schopností. Rozložení schopností je podstatně méně vyvážené uvnitř verbální složky intelektu než uvnitř názorové složky.

Velmi nízká se zdá být úroveň rozvinutí abstraktního logického myšlení a usuzování, nízká je schopnost definovat a užívat slova, ale např. schopnost sociálního porozumění a úroveň sociální zralosti, úroveň všeobecných znalostí a získaných vědomostí i krátkodobá slovní paměť jsou průměrné.

Úroveň čtenářských dovedností je podprůměrná, čtení je pomalé, mezi slovy jsou pauzy, děvčátko slova luští. Porozumění čtenému je částečné. Písařské tempo je dosti přiměřené, písmo má rozvrácený sklon. Dívka chybuje v poradenském přepise i v diktátě. Při orientačním posouzení počtářských dovedností počítá velmi pomalu. Základní početní postupy ovládá.“

Doporučení

„Pokračovat v zavedené pravidelné domácí přípravě na vyučování. Při psaní domácích úkolů z českého jazyka využívat metody komentovaného psaní. Dbát na domácí čtenou praxi. Podporovat její zájmové činnosti.“

3.8 Případová studie č. 7

Jana

Rodinná anamnéza

Jana, narozena 1999, má stejnou matku jako její sourozenci Dušan a Michaela. Její porodní váha byla 1100g, i v jejím případě matka během těhotenství kouřila a požívala omamné látky. Její otec je bílé rasy, ovšem nejasných a netušených genetických závad.

Osobní anamnéza

Jana je velmi inteligentní dívka, jako jediná ze všech čtyř sourozenců neměla odklad školní docházky, jen krátkou dobu chodila na logopedii. Jak je však hezká nevenek, tak je komplikovaná uvnitř. Jediná ze všech čtyř sourozenců do rodiny nechtěla, měla v dětském domově „svoji“ tetu. Pracovníci z řad všech poradců se tehdy rozhodli sourozence nedělit, což byla asi chyba. Předěšlo by se všem nedorozuměním, frustracím a nažádoucím následkům. Jana k rodinnému prostředí nikdy nepřilnula a ani se o to nesnaží. Byla v Dětské psychiatrické léčebně v Opařanech u Bechyně, nedokázala zvládnout pomočování. Urologické i neurologické vyšetření bylo negativní. Ve škole byla agresivní, ničila věci, propadala hysterii. Je hyperaktivní, což je na ní patrné od prvního pohledu. Doma se prakticky nemusí připravovat, vzhledem ke své inteligenci, zvládá učivo hravě ve škole. Pěstouni byli poučeni, že Jana trpí deprivací, což znamená, že v určité chvíli nedokáže zvládat své chování a převzít nad ním kontrolu. Nereaguje na výtky, nikdy neuzná svou chybu, ani při jasné průkaznosti činu. Vždy jsou vinni všichni kolem. Půl kořenů takového chování bude geneticky vložených. Jana bere útlumové prostředky, naordinované psychiatrem. Užívá Risperu. Po návratu z psychiatrie byla klidnější, soustředěnější a pomočování zcela přestalo. Zůstalo pouze hyperaktivní chování, které je léky tlumeno.

V současné době je Janička v šesté třídě. Před dvěma měsíci byla odvezena do psychiatrické léčebny, protože se sebepoškozovala (vyrývala si na ruce jména kruzítkem a vyhrožovala, že se zabije léky).

Anamnéza pedagogicko-psychologické poradny

„Dívka kontakt naváže rychle, ochotně spolupracuje, trvale je zjevně emočně dobře laděná, její vystupování je mírné, chová se klidně, zde je sociálně podřídívá. Její slovní projev je málo spontánní, hovoří málo – odpovídá na otázky. Aktivní řeč je gramaticky i syntakticky méně vyspělá, děvčátko disponuje užší slovní zásobou. Pracovní tempo je v úkolové situaci nevyvážené, často ale velmi rychlé.

Kresba postavy je jednoduše a čistě provedena, nápadné jsou pouze disproporce jednotlivých částí těla. Kresbná nápodoba složitého grafického schématu svým provedením ukazuje na nízkou úroveň zrakového vnímání, vizuomotorické koordinace, na nízkou vyspělost grafomotorických funkcí. Usuzovat lze i oslabení paměťové složky vizuálně prostorových schopností. Speciálně zaměřené zkoušky vypovídají o nedokonalém zrakovém rozlišování, nižší úrovni rozvoje sluchového rozlišování, dílčích obtížích ve sluchové analýze slova, ale dobře zvládnuté sluchové syntéze.

Vývoj intelektových schopností podle aktuálního posouzení odpovídá celkově pásmu zjevného podprůměru, zjevně podprůměrně se jeví být rozvinuty verbální i názorová složka intelektu. Nízká je úroveň všeobecných znalostí a získaných vědomostí. Abstraktní logické myšlení a usuzování, schopnost sociálního porozumění a úroveň sociální zralosti, též krátkodobá slovní paměť jsou podprůměrné. Nízká je úroveň početního úsudku a schopnosti počítat zpaměti, velmi nízká je schopnost definovat a užívat slova. Podprůměrnou úroveň má i plánování týkající se příčiny a následku událostí a jejich syntézy do smysuplného celku, stejně tak schopnost uspořádat materiál čerpaný ze života do smysuplného celku. Průměrná je schopnost uplatnit v prostorových vztazích logiku a uvažování.

Čtení děvčátka je z hlediska rychlosti podprůměrné. Janička občasně při čtení slabikuje. Písařské tempo je rychlé, grafická stránka písemného projevu má nízkou úroveň. Při přepisování chybí vynechávkami písmen, záměnami pořadí písmen ve slově. Při psaní podle diktátu má problém se zapsáním artikulačně náročnějších slov.“

Doporučení

„Jedná se o děvčátko s velmi komplikovanou anamnézou, k čemuž patří i nedostatky ve vývojové stimulaci v časných letech života, nyní však již dlouhodobě společně se sourozenci umístěné v pěstounské péči a vývojově podněcované. Zvláštnosti i neurotické projevy v chování jsou řešeny na pedopsychiatrii. Dítě je emočně méně stabilní, charakteristické jsou výkyvy nálad. Důležité je s děvčátkem pracovat individuálně, trvale ji posadit ve třídě na místo umožňující pravidelný kontakt s učitelem. Pro Janičku je třeba nešetřit pochvalou, povzbuzením, ocenit její i drobné pokroky.“

3.9 Případová studie č. 8

Nikola

Nikola, narozena 2001, přišla do pěstounské rodiny jako poslední ze všech dětí. O Nikolce se rodina dozvěděla až od sourozenců a do rodiny přišla zhuba o rok později.

Rodinná anamnéza

Matka Nikoly je totožná s Dušanovou, Michaelinou a Janinou. Otec musel být bílé pleti. Nikolka se narodila již v 35. týdnu a vážila kolem 700 gramů. Matka ji porodila patrně v terénu. Nikolka následně onemocněla dětskou mozkovou obrnou, jejíž následky v podobě omezené hybnosti horních a dolních končetin nese dodnes.

Osobní anamnéza

Při převzetí z dětského domova pouze seděla a ležla po čtyřech. Pěstouni se s ní naučili různé cvičební metody. Zhruba po půlroce se pak postavila, chodila však roboticky a pouze po špičkách v důsledku velmi zkrácených achillových šlach na obou dolních končetinách. Ty ji byly v roce 2007 uměle prodlouženy v brněnské dětské nemocnici miniinvazivní metodou. Tedy nemá prakticky ani jizvy. Následovalo dlouhé rehabilitační a rekonvalescenční období, po němž se pohybuje sama. Neměla žádné logopedické vady, od počátku mluvila plynule, souvisle a velmi srozumitelně formulovala. Do školy nastoupila bez odkladu, první třídu však ze zdravotních důvodů opakovala. Na posledním psychologickém vyšetření jí byla diagnostikována lehká mozková dysfunkce, též v oblasti matematických předpokladů a s tím spojených logopedických úvah a závěrů. V chůzi již provždy zůstane vada, jemná motorika bude vždy slabší než u vrstevníků. Je nucená levačka, prodělaná choroba zasáhla převážně pravou polovinu těla. Nikolka byla nejprve umístěna do střediska pro mentálně a tělesně postižené děti ARPIDA v Českých Budějovicích. Velmi kladný přístup byl jak ze strany vychovatelů, tak učitelů. Velmi příznivý vliv mělo denní cvičení, masáže a koupele. Jako negativní se pěstounům jevílo, že se velmi inteligentní dítě začalo rovnat dětem s těžkými smyslovými vadami a prostředí ji nenutilo stoupat nahoru. Proto byla po dohodě s ředitelkou přesunuta k ostatním sourozencům do Základní školy v Kostelci.

Prostředí ji motivuje a táhne nahoru. Nikolka se tak snaží vyrovnat vrstevníkům, zdravé děti se učí žít s dítětem středně těžce handicapovaným.

Nokolka chodí do čtvrté třídy v Kostelci. Má velkou radost, že je „velká“ a může sama jezdit autobusem do školy.

Anamnéza pedagogicko-psychologické poradny

„Děvčátko má problémy s chůzí – dáno postižením dolních končetin (DMO), přesto je zcela samostatné, pomoc z okolí při sebeobsluze neočekává. Patrná je i neobratnost v jemné motorice rukou.

Kontakt naváže rychle, velmi pěkně verbálně komunikuje. Vykazuje dosti sociální vstřícnosti, je podřídivá, ochotně v úkolové situaci spolupracuje. Je snaživá, má zájem o předkládané činnosti, který však při případném neúspěchu rychle odpadá. Slovní projev je spontánní. V aktivní řeči přetrvávají nedostatky v artikulaci, v rozlišení sykavek, lehké agramatismy, slovní zásoba je spíše užší. Aktivní řeč Nikolky je ovšem obsahově bohatá.

Figurární kresba nese znaky organického poškození centrálního nervového systému. Provedení ukazuje na nízkou úroveň a kvalitu vizuomotorické koordinace, nízkou míru integrace zrakových vjemů s jemnou motorikou, popř. na nedostatky v rozvinutí jemné motoriky.

Vývoj intelektových schopností podle aktuálního posouzení odpovídá zjevnému podprůměru. Nikolka čte tzv. dvojím čtením ve velmi nevyváženém, ale vždy pomalém tempu. Při opisu, přepisu a diktátu se projevují nedostatky v rozvinutí motoriky a zrakového vnímání.“

Doporučení

„Jedná se o děvčátko s dg. DMO. Nápadněji je postižena motorika dolních končetin. Patrná je i neobratnost v jemné motorice rukou. Děvčátko je vedeno k plné sebeobslužnosti. Jeho adaptabilita v sociální oblasti je velmi dobrá. Podle aktuálního posouzení vývoj intelektových schopností odpovídá pásmu zjevného podprůměru, zjevně podprůměrně se rozvíjejí verbální i názorová složka intelektu.

Narušení motoriky nalézají nejvýrazněji odraz v oblasti grafomotorických činností – tzn. psaní. Rozsah a charakter obtíží dítěte vyžaduje při výuce psaní zavedení speciálních postupů, uplatňování kompenzačních pomůcek.“

4. CHARAKTERISTIKA SOUBORU

ROZHOVOR

4.1 Rozhovor s rodiči (pěstouny):

1. Co bylo prvním impulsem k uvažování nad náhradní rodinnou péčí?

Matka: „Velký věkový odstup nejmladší dcery od svých sourozenců (10 a 12 let). Další těhotenství mi nebylo doporučeno. Adopce (přímé osvojení) se preferovalo jen u manželských párů, kde bylo zcela jasné, že vlastní děti mít nemohou. NRP mi sociální pracovnice doporučila z důvodu, že se jedná o nejsnadnější a nejrychlejší způsob, jak dítě do rodiny přijmout. Začali jsme s manželem jednat ihned a do roka od žádosti jsme doma měli první (tehdy tříletou holčičku) k naší tehdy dvouleté.“

Otec: „Narození 3 dítěte – dcery Pepiny a nemožnost pořídit jí věkově přiměřeného sourozence (odstup 11 let od starších dvou) přirozenou cestou z důvodu zdravotního stavu manželky. Nechtěli jsme, aby vyrůstala v podstatě jako jedináček.“

2. Konzultovali jste NRP se svými biologickými dětmi? A následně pak s osvojenými?

Matka: „Ano, po celý ten rok jsme se pečlivě připravovali. Všichni jsme věděli, do čeho jdeme, jaká to může mít úskalí, starosti. Neuchylovali jsme se k přehnaným očekáváním. Monika do určitého věku byla přesvědčena, že jsme její biologičtí rodiče. Že se jen jako malá ztratila a my jsme ji zase našli. Museli jsme jí citlivě a taktně vysvětlovat, že rodiče má, že jen nyní u nich nemůže být. Později pochopila. Navštěvovala a navštěvujeme pravidelně žijící babičku ze strany biologického otce, u níž na víkendy pobývá i její starší bratr. Ten nebyl do NRP doporučen pro PAS s ataky nepřiměřeného hněvu a násilí namířeného jak proti osobě své, tak i proti osobám v blízkém okolí. Pobýval a pobývá v ústavu v Jaroměři. Další tři děti již byly velké a situaci vcelku chápaly. Rovněž tak i poslední čtveřice nám svěřených dětí s tím neměla a nemá velký problém, či frustraci.“

Otec: „Jinak to ani nejde. Tak závažné a dlouhodobé rozhodnutí pro život celé rodiny nelze „nařídit“. Na druhou stranu nelze ani dopředu „vysvětlit“, jak to všechno bude a podobně, neboť to člověk poprvé ani sám neví. Jde spíš o sjednocení rodiny na „filosofii“ celého aktu, než na praktické otázky. Ty řeší až sám čas.“

3. Proč tolik dětí?

Matka: „Když nám byla svěřena Monika s dosti problematickou osobní anamnézou a my u ní sledovali obrovské – skokové – pokroky, nabyli jsme (dnes víme, že oprávněně) pocitu, že je to naše životní poslání. I trojici sourozenců, kteří nám byli svěřeni od prepubertálního a pubertálního věku až na rozhraní dospělosti, jsme zvládli připravit na život úspěšně. Poslední čtveřice sourozenců nám byla svěřena ve věku předškolním a též bylo možno ve všech oblastech sledovat obrovské pokroky jak v oblasti osobnostní, sociální, společenské, tak v oblasti kognitivní a etické.“

Otec: „Já říkám „...a proč ne“. Ale vážně, po přijetí první holčičky Moniky do rodiny a její úspěšné adaptaci jsme si řekli, že co nám Pánbůh nenadělil ve schopnostech podnikání či kariérních postupů, nám snad vynahradil ve vztahu k dětem a jejich výchově. Zvolili jsme si tuto cestu do života a snad dobře. Alespoň dle všech našich dětí to tak snad vypadá.“

4. Podle čeho jste si chtěli „vybírat“ děti?

Matka: „Co se mne týče, tak podle očí. Ne pro barvu, ale výraz, náboj, jiskru... Ne nadarmo se říká: „Oko do duše okno!“ A já jsem od prvního setkání věděla, že tyhle oči doma potřebuji.“

Otec: „Jak se dají „vybírat“ děti. Musíte poslouchat sami sebe nebo snad „srdce“, jinak to dle mého názoru v budoucnosti nedopadne nejlépe. Kalkuly o věku, pohlaví, barvě, inteligenci a podobně většinou časem pozbudou významu a obrátí se proti vám.“

5. Co na vaše rozhodnutí o NRP říkala vaše rodina a přátelé?

Matka: „Byli překvapeni, varovali nás a náš záměr nám rozmlouvali. Dneska jsou – stejně jako my sami – příjemně překvapeni naší vytrvalostí, pracovitostí, obětavostí a schopnostmi empatie, což všechno dohromady přineslo dobré ovoce a jistou dávku zadostiučinění.“

Otec: „Něco říkají a možná si něco jiného myslí, kdo ví. Nesetkali jsme se s vyloženým odsouzením, to se ostatně nenosí. Spíše šlo v počátcích o údiv, možná nepochopení, určitě neznalost. To je ale pochopitelné, neboť tato zkušenost je nesdělitelná a nemůžete ji „vysvětlit“ někomu, kdo to neprožil. Po těch letech nás snad většina lidí již alespoň respektuje a snad i chápe.“

6. Kolik Vám bylo let s příchodem prvního dítěte a kolik s posledním?

Matka: „U prvního 39 a 40 let, u posledního 44 a 45 let.“

Otec: „U první Moničky mi bylo myslím 38 let a při příchodu zřejmě již poslední Nikolky 44 let.“

7. S kým byla si největší práce? Proč?

Matka: „S Lukášem, který se do rodiny dostal až na prahu dospělosti a v jeho postojích se již nedalo nic moc změnit a pak s Janou, u níž se psychické i výchovné potíže objevovaly a objevují v životních intervalech prakticky stále. Nikolku do toho nelze počítat. Věděli jsme, že jde o dítě s fyzickým handicapem v kombinaci s mentální retardací II. stupně. Byli jsme připraveni. Fyzická námaha kolem postiženého dítěte nevyčerpává tolik, jako psychická námaha u dětí s poruchami chování a vzdělávání.“

Otec: „Zřejmě v počátku se služebně nejstarší Moničkou, jednak pro naprostou neznalost věci z naší strany (mnohdy pokus-omyl), jednak pro mentální a sociální stav Moničky. Její adaptace trvala dobře půlrok, a to perný. A druhou pernou chvíli

připravila zase služebně a věkově nejmladší Nikolka a to celkem pochopitelně vzhledem ke svému těžkému zdravotnímu handicapu.“

8. Opakovaly se nějaké vývojové a výchovné situace ve vývoji?

Matka: „Ano, dá se říci, že stále. Děti z ústavů přicházely se stejnými postoji k životu, hmotným statkům a narušenými vztahy k ostatním, hlavně dospělým a autoritám. Problémy se zpravidla vyhroutily v období puberty, kdy děti začaly hledat své kořeny, nevěděly, co dál v životě a naplno se společně s hormony spustily genetické kořeny získané od biologických rodičů.“

Otec: „Opakuje se zřejmě doba „hledání pravé milující rodiny“, která mě někde jen zapoměla a určitě mě hledá. Každý chce vědět, odkud a od koho pochází, takže jde o zcela přirozenou situaci, která nastane dříve či později. U dětí v NRP jde ale v 99% o zcela zkreslená očekávání, nemající bohužel pranic společného s realitou.“

9. Pomáhali vám v domácnosti vaše biologické děti i děti v NRP (osvojené)?

Matka: „Zprvu jen v těch činnostech, na něž byly zvyklé z ústavních zařízení, čili úklid, věšení prádla, mytí nádobí. Ale trpělivým vedením se naučily vše potřebné k životu jako jsou nákupy, vaření, štípání dříví, sekání trávy, pečení, žehlení, úpravu bytu, okolí domu. Naučily se vážit si věcí.“

Otec: „Při počtu 11 osob v domácnosti není ani jiná cesta, jinak se situace nedá zvládnout. Každý se musí podílet na chodu rodiny dle svých možností a schopností, pravda někdo s větším či spíše menším elánem, ale to je přirozené.“

10. Nelitovali jste někdy?

Matka: „Co se mě týče, tak jsem občas zapochybovala. Ale nyní vidím, jak užitečné ovoce naše snaha přinesla (rodina Marie, Kristýnin pozitivní vztah k životu, velká radost z Michaely, Moničiny dovednosti, Nikoliny obrovské pokroky). Je to velmi dobrý pocit. Neměnila bych!“

Otec: „Každý den, a každý den zase děkuji za tu možnost či schopnost. Když jsou problémy (a ty jsou takřka stále), říkáte si: „mám to zapotřebí“? Pak „nevzdělatelné“ dítě přinese jedničku, těžce postižené samo vstane nebo se stane úplná hloupost a člověk „ví“, že to za to stálo.“

11. Dostáváte finanční pomoc od státu?

Matka: „Ano, přesně dle zákonných norem našeho státu pro rodiny s dětmi v NRP.“

Otec: „Formuluje-li se to jen jako pomoc, tak bych řekl že „první“ Dostáváte příspěvky, které se 20-30 let nevalorizují na věci, které se každý rok víc a víc zdražují. Takže „nějaká“ pomoc tam je, ale pomoci si musí člověk stejně sám.“

12. Pomáhali vám nějak organizace – SPC a PPP případně neziskové organizace?

Matka: „Ano, SPC , PPP, zpočátku Fond ohrožených dětí, později Nadační fond Rozum a cit a Nadační fond Olgy Havlové. Šlo o šatstvo, příspěvky na tábory a zájmové kroužky dětí, společné pobyty a výlety s jinými pěstounskými rodinami (a tím úžasné výměny informací), sportovní potřeby a příspěvky na potřeby pro postiženou Nikolku a pomoc při jejích pobytech v léčebných a lázeňských zařízeních. Pomohl i Magistrát města České Budějovice, nadace Adra a též hodní lidé s dobrým srdcem, především věcnými dary za pouhé poděkování. To se v dnešní společnosti nevidí každý

den. I toto děti vnímaly a pomoc bližnímu berou od malička jako nemalou výchovnou součást svého života.“

Otec: „Více méně a jak které a jak moc. SPC a PPP musíte v případě vzdělávacích problémů dětí navštívit, neboť bez jejich vyjádření nelze nic dělat (umístění do speciálních škol, individuální plány apod).

Z neziskovek se hodně snažil Výbor dobré vůle - Nadace Olgy Havlové, nadace Rozum a cit, FOD a pro postiženou Nikolku něco Konto bariéry. Všichni ostatní nabízejí zejména metodickou pomoc a fandí vám, ale tyto jmenované organizace pomáhaly skutečně hmotně či finančně a mnohdy nás hodně podržely.“

5. DOTAZNÍK

5.1 Dotazník - biologické děti:

1. Jaká byla první reakce na to, že budete mít „nové“ sourozence?

Marek: „Nevadilo mi to. Byl jsem v pubertě a měl jsem spoustu jiných „zájmů“.“

Lucie: „Je to již spousta let, nevím přesně, těšilo mě, že pomůžeme dítěti, které nemá mamku a tatku.“

Josefína: „Když mi rodiče řekli, že budu mít sestru, byly mi dva roky, takže moje reakce byla pozitivní. Mým biologickým sourozencům bylo 13 a 16, tak jsem byla ráda, že si budu mít s kým hrát. U ostatních sourozenců jsem byla starší, ale tím nadšenější. Mohli jsme hrát skupinové hry, podělit se o domácí práce a hlavně jsme se naučili toleranci.“

2. Probírali to rodiče s vámi? Zajímal je váš názor?

Marek: „S rodiči jsme to probírali. Náš názor je zajímal, my jsme jim jejich rozhodnutí nevyvraceli.“

Lucie: „Určitě, bylo to veliké rozhodnutí.“

Josefína: „Poprvé to se mnou dlouze neprobírali, protože jsem byla malá a potom se vždycky zeptali, jestli mi nevadí, že to budou třeba romské děti a podobně.“

3. Kolik Vám bylo let s příchodem prvního a posledního „sourozence“?

Marek: „Monika – 14, Nikola – 20?“

Lucie: „Při prvním dítěti mi bylo 10 let, při posledním 15 let.“

Josefína: „S příchodem prvního dítěte mi byly 2 roky a s příchodem posledního mi bylo 6 let.“

4. Vzpomenete si na první reakci, jaké se u Vás odehrávali pocity, když k vám přišla Monika?

Marek: „První reakce byla vesměs kladná. Byly s ní drobné problémy po pár týdnech, než se aklimatizovala. Nic, s čím bychom si neporadili.“

Lucie: „Lítost nad jejím vzhledem, zaostalostí, „bojácností“... Nejedla, kálela, zvracela, pomočovala se, nevěděla, koho vlastně mít opravdu ráda – kdo ji pohladil, byl „rodina“. Mluvila nejasnou řečí – šokol, orel, lokomotiva ve vláčku... Ale byla zvyklá na kolektiv- školka jí nevadila. Neznala plno věcí – např. bobování, nesnášela vodu – bazén, rybník, plná vana vody = hysterie.“

Josefína: „Vzpomínám si, že k Monice jsme byli všichni vstřícní a otevření. Panovala mezi námi lítost a zároveň chtíč, aby se u nás opravdu cítila dobře. Je ale pravda, že ona si od nás držela odstup a dělala nám opravdu velké problémy. Já si nemyslím, že by je dělala proto, že nás neznala a změnilo se prostředí, ve kterém žila. Zezačátku k nám chovala negativní city.“

5. Jaký máte vztah s biologickými sourozenci?

Marek: „Výborný. Mám je rád a těším se na ně!“

Lucie: „Krásný, plnohodnotný, občas komplikovaný, ale můžeme se na sebe spolehnout, máme na co vzpomínat.. Náš čas nepohltit počítač a virtuální svět přátel.“

Josefína: „S bratrem Markem vycházím naprosto skvěle. Když jsem byla mladší, byli jsme si trochu cizí, protože jemu je o 12 let více. Ale teď, když je mi skoro 15 let, a jsem na rozhraní dítěte a dospělého člověka, si rozumíme a máme se moc rádi. Navíc bydlí v Brně a vídáme se tak jednou za 2 měsíce a tím jsme si vzácnější. S Luckou vycházíme také skvěle, ale protože se vídáme každý den, nebereme to jako vzácnost. Je pravda, že jsme si opravdu velmi vizuálně podobné, ale vlastnosti máme úplně odlišné.“

6. Jaký máte vztah s „nevlastními“ sourozenci?

Marek: „Vesměs dobrý. Dětem vozím dárky, беру je na výlety. Ačkoli nežijí s rodiči již 5 let. Vídám je jednou za čas, jsem rád, že to rodiče zvládají a že jsou děti tak úžasné. Mám je rád a oni mě.“

Lucie: „U této otázky mám smíšené pocity, těžko se city vyjadřují na papír, každý vztah je, byl a bude jiný. Někteří mi přirostli velmi, s jinými se utvořila určitá bariéra, nikoli nenávisť. Jsem ráda, že ač nás nepojila stejná krev a geny, dokázali jsme táhnout za jeden provaz a snad nás pojilo a pojít bude nějaké pouto. Rodičům jsme přidělali spoustu vrásek, avšak myslím si, že úspěch v podobě slušných lidí, které vychovali jim to malinko vykompenzuje.“

Josefína: S většinou máme velmi dobrý, ale spíše přátelský vztah. Všichni jsme starší deseti let a jsme si vědomi toho, že nejsme vlastní sourozenci. Ale nikdy si to nepřipomínáme a neděláme mezi sebou rozdíly. Máme se rádi.“

7. Ovlivnilo Vás rozhodnutí rodičů o NRP nějak do budoucna? Uvažujete, že půjdete ve stopách rodičů?

Marek: „Nepůjdu cestou rodičů. Jsem stoprocentně pracovní vytížený a stěží bych měl čas i na děti vlastní. Možná někdy v budoucnu své rozhodnutí změním, protože jsem věřící a vím, že cokoli uděláme pro bližního svého, jako bychom pro našeho Pána učinili.“

Lucie: „Ovlivnilo velmi, tato bohužel, záslužná činnost zřejmě vymře po přeslici. Ačkoli nikdy neříkej nikdy...“

Josefína: „Obdivuji své rodiče, že do tohoto šli, ale já sama bych to neudělala. Ne kvůli tomu, že bych to nezvládla, ale kvůli tomu, že nikdo opravdu neví, co tato činnost obnáší. Všichni vidí jen to, co je v televizi a v médiích všeobecně, ale to co se v těchto rodinách děje doopravdy nikdo neví. Je to obrovská zodpovědnost, protože u vlastních dětí víte, co od nich můžete očekávat, ale u nevlastních ne. Mají jiné geny a nikdo jim do hlavy nevidí. Je to takové nevděčné „povolání“, které má klady, ale také spoustu záporů.“

5.2 Dotazník - děti v náhradní rodinné péči:

1. Jaká byla první reakce na „novou“ rodinu?

Monika: „Byla jsem hodně malá. Moc dlouho mi nedošlo, že jsou to náhradní rodiče. Hned jsem jim říkala mami a tati. Hned jsem měla stejně malou sestru jako já. Všecko jsme dělaly spolu a pořád jsme byly spolu. Moc jsem se těšila domů.“

Kristýna: „Mně už bylo třináct. Byla jsem stydlivá a měla moc špatného za sebou. Dokonce i to, že nám byla jedna rodina už slíbená a pak si nás nevzala. Nevěřila jsem jim. Zlobila jsem se na Marušku, že je hned začala důvěrně oslovovat. Za masku drsňačky jsem kryla to, jak mě všechno zraňuje. Lucka se mi hned líbila, bylo nám stejně let. Marek trochu machroval, ale usměřňoval bráchu Lukáše. Na malé děti jsem už nebyla zvyklá, ale ony nebyly rozmazlené. Na návštěvách jsem byla zticha a nerozuměla jsem moravskému humoru. Vůbec! Dost jsme se všichni tři uráželi, než jsme přišli na to, že spousta věcí je v legraci. Při rozhodování jsem nejdéle váhala.“

Marie: „Rodičům jsem padla do oka já. Když přijeli, tak byli překvapeni, že jsme tři. Mně se líbili od začátku a hned jsem se zeptala, jestli jim můžeme tykat a říkat mami a tati. Byla jsem ráda, že budu mít dalšího velkého bráchu a sestru a taky ty dvě cáčorky se mi líbily. Naši nás vzali do restaurace na oběd. Pak s námi byli vždycky celý den, my jsme asi 3krát jeli k nim. Bylo to všechno jiné, ale já jsem byla malá a rychle jsem si zvykala.“

Dušan: „Těšil jsem se moc. Protože jsme byli velký děcák, tak tam mohly být děti jen do 7mi let. A mě už bylo 6. Měli mě poslat do jiného DD daleko od sester. A pak zavolala mamka. Zachránila mi život. Měl jsem hrozný strach jít jinam a mezi kluky, kteří byli už velcí a neznal jsem je.“

Michaela: „Byla jsem malá a moc si to nepamatuji. Byla jsem ráda, že je kolem mě tolik nových lidí.“

Jana: „Měla jsem v děčáku tetu a tak jsem celou cestu řvala. Vůbec jsem k nim nechtěla. Bála jsem se, protože jsme v děčáku nikam nejezdili a najednou jsem jela jinam a hrozně daleko. Doma bylo moc lidí a pes, kterého jsem se bála.“

Nikola: „Na rodiče jsem se těšila a hlavně proto, že už rok u nich žili moji tři sourozenci. A na ty jsem se těšila hlavně. Musela jsem si chvílku zvykat, protože jsem skoro vůbec nechodila. Jezdily jsme s mamkou cvičit a do lázní. Pak jsem šla na operaci a zase jsme cvičily. Teď už chodím skoro dobře.“

2. Líbilo se ti v rodině hned od začátku?

Monika: „Ano. Pořád jsme byly s Pepčou, chodily jsme spolu do školky.“

Kristýna: „Nebyla jsem zvyklá na uklízení, v DD to dělaly tety a uklízečky. Neuměla jsem připravovat jídlo, nevěděla jsem třeba kolik lžiček cukru dát do čaje, tak jsem jich dala třeba 7. V DD to bylo vždy ve džbáně na stole. Nevěděla jsem, jak osolit polévku, jak nakupovat. Všechno pro mě bylo nové, všechno jsem se musela učit od začátku. Do toho škola – byla mnohem těžší než jsme měli my. Nestačila jsem a učit se mi nechtělo. Byla jsem často naštvaná a uražená. Chtěla jsem zpět do DD, ne kvůli našim, ale že to tam bylo jednodušší. Zvykala jsem si dlouho a dělala jsem naschvály.“

Marie: „Chvíli mi trvalo, než jsem zjistila, že jsou doma jiné priority, jiný režim dne, rozdělené práce i úkoly. Vůbec jsme nebyli zvyklí pomáhat. Netušili jsme, jak nakupovat, jak se jídlo vyrábí. V nové škole jsem si zvykla brzy, jen mi přišlo těžší učení. Prostředí bylo jiné, jiní lidé kolem mě. Ale zvykla jsem si brzy.“

Dušan: „Ano. Měli jsme svůj pokojíček, bylo tam hodně místa a hlavně jsme mohli kolem domu dělat lumpárny. Mamka pořád vymýšlela výlety, tancování. Chodili jsme za 3 krále, zpívat do Kovárny lidem. Naučil jsem se plavat, hrát hokej, jezdit na kole, tenis, basket.... na to se bude dobře vzpomínat.“

Michaela: „Ano, ale bála jsem se psa, protože v Dětském domově žádní psi nebyli.“

Jana: „Ne. Vůbec. V děcáku za nás tety všechno udělaly a tady jsme museli pomáhat. To se mi nelíbilo a tak jsem se v noci počurávala. Pořád. Pak jsem byla v Opařanech a bylo to tam hnusný. Raději jsem se přestala počurávat, abych se mohla vrátit zpátky. A potom jsem si zvykla.“

Nikola: „Jo. Líbilo. Všichni na mě byli hodní a je tu dost legrace. Asi se mnou měli moc práce, protože jsem vůbec nejedla a dlouho mi to trvalo, než jsem snědla jídlo. Zato teď je ze mě Otesánek – po taťkovi toho sním nejvíc a nejrychleji.“

3. Jak vycházíš s ostatními sourozenci v rodině?

Monika: „Moc si nerozumím s Janou. Ale jinak je to dobrý. Někdy žárlím, že si Pepča teď víc rozumí s Míšou a tak se začnu pro nic za nic hádat se všemi.“

Kristýna: „Teď už dobře. Jsem ráda, že je mám. Všechny. Každý z nich si užil své a díky rodičům jsme se s tím naučili vyjít. Je důležité mít rodinu.“

Marie: „Jako malá jsem se s nimi hádala, prala, smála, zažili jsme hodně příhod. Pak jsem je přes dva roky neviděla. Teď jsem šťastná, že je mám. Marek je zábavný, hodný a moudrý brácha. S Luckou se vídáme často a rozumíme si. Krista je moje sestra se stejnými geny a teď už mi umí poradit. Z těch „malých“ mám nejraději Michalu, Josefínu a Nikolku.“

Dušan: „Dobře. Neměl jsem rád Lukáše. Dost mě šikanoval, když rodiče nebyli na dohled. Ale brzo odešel. Marek nám taky dělá výlety, Lucka vždycky vařila, uklízela, prala a učila se s námi. S Pepčou jsme stejně staří a ty hry a lumpárny vymýšlela hlavně ona a naše sousedka Zuzka. Majka nás učila blbiny a Krista si s námi hrála. Teď už jsou dospělé a tak se málo vidíme.“

Michaela: „Rozumíme si a chováme se k sobě jako vlastní.“

Jana: „Nemám ráda Moniku. Mám ráda Dušana a Nikolu. A Míša je šprtka, tak ji doma furt chválí. Máňa už má mimino a Marek mě zlobí. Pepča u moře chtěla, abych skočila do moře a já jsem se bála. Ale jinak je to dobrý.“

Nikola: „Dobře. Teď se někdy hádáme kvůli uklízení. To mě taky nebaví.“

4. Jaký máš vztah s mamkou a tatškou?

Monika: „Mamka je hodnější a povídá si se mnou. Tatška je moc přísný, ale je s ním legrace. Od mamky jsem se moc naučila. Uklízet a dobře se učit. Nevztekát se.“

Kristýna: „V 17ti a půl jsem od nich utekla. No – zamrzlá puberta asi! Teď jsem ráda, že je mám. Že někam patřím a mám za kým jít.“

Marie: „Super! Byla doba, že jsem chtěla najít mámu. Taky se to povedlo – ale: HRŮZA! Jsem ráda, že mám naše. Jsou výborní jako máma a táta a ještě lepší jako babi a děda. Davídek je zbožňuje. Ještěže jsme se našli!“

Dušan: „Mám je rád oba. Mamka mě zachránila a tatška mě naučil hodně chlapeckých prací. Umím šroubovat, stloukat, štípat dřevo, opravovat kola, natírat, vrtat. Ale taky pomáhám vařit a docela mě to baví.“

Michaela: „S rodiči mám dobrý vztah, ale myslím si, že s mamkou vycházíme lépe. Táta je přísnější a mamka se nechá obměkčit.“

Jana: „S tatškou je větší legrace a zlobí mě. Mamka furt chce uklízet a to mě nebaví. Vůbec!!! A taky abych voněla a myla se i zuby. A to mě taky nebaví. „

Nikola: „Mám je ráda, protože oni mě taky . Oni mi pomohli, abych se uzdravila.“

5. Co teď děláš – do jaké chodíš školy / práce? Kde bydlíš?

Monika: „Jsem v 9té ZŠ praktické. A bydlím doma v Poněšicích.“

Kristýna: „Momentálně jsem bez partnera a bydlím poblíž Marušky na stejném sídlišti. Mám 1+kk a spoustu zvířátek. Přes týden jsem však v Passau na ubytovně, protože tam pracuji v automobilce Volkswagen v hale na výrobu plastových součástek a náhr. dílů na výstupní kontrole. V přepočtu si hodně dobře vydělávám.“

Marie: „Jsem doma s malým na MD. Bydlíme s přítelem a Davidkem v Č.B. V 2+kk. Starám se o syna, muže a domácnost. Tak nejlépe jak jsem se to naučila doma.“

Dušan: „Chodím teprve do osmé, měl jsem odklady. Škola mi vůbec nejde a vůbec mě nebaví. Nudím se tam, tak vymýšlím blbiny. A pak mám poznámky a dutky. Bydlíme v Poněšicích.“

Michaela: „Chodím na základní školu Hlinky v Týně nad Vltavou do 7.třídy. Ráda vařím a pečů a také mě baví malování.“

Jana: „Teď jsem v Opařanech. Vyrývala jsem si na ruce jména kružítkem, honila po škole děcka s kružítkem. Ve škole mě to nebaví. Vůbec nevím o čem mluví a nudím se. Pak jsem vyhrožovala, že se zabiju lékama. Tak mě z diagnost'áku poslali sem. Je mi smutno, a tak jsem hodná, abych se mohla vrátit. Jsem blbá a mrzí mě to. Do školy chodím do Týna do 6té třídy a když jsem doma tak bydlím v Poněšicích.“

Nikola: „Chodím do 4té třídy v Kostelci. Je tam malá školička, je nás tam jen 6 (od první do páté). Máme moc hodnou paní učitelku. Bydlíme v Poněšicích. To je od školy tři kilometry, ale už umím i jezdit sama autobusem.“

6. Jaké máš plány do budoucna?

Monika: „Půjdu na školu na 2 roky do Hroznějovic. Učí se tam balit mléko, mouka, čokolády a tak.“

Kristýna: „Raději neplánuju – ono: co se má stát, to se stane. Ale už jsem se „vyblbla“, tak se přece jen začínám dívat pozitivně dopředu.“

Marie: „Ještě bráchu nebo sestřičku pro Davida. A pak uvidím...“

Dušan: „Chtěl bych dělat se dřevem nebo opravovat kola a auta.“

Michaela: „Mám docela dobré školní výsledky, jdou mi jazyky a myslím, že bych chtěla studovat. Chtěla bych se zabývat religionistikou. Střední školu bych volila asi hotelovou nebo cukrářskou.“

Jana: „Nevím. Dyš jsem cvok, tak mě asi nikam nevemou. Chtěla bych být zpěvačkou, ale zpívat moc neumím. Tak nevím.“

Nikola: „Chtěla bych být kuchařkou, ale kvůli nohám to asi moc nepůjde. Tak budu asi vyrábět korálky nebo hrnečky.“

7. Ovlivnila tě nějak rodina?

Monika: „Naučila jsem se tu hodně věcí. Jsem nejlepší ve třídě a umím na pracovkách všechno. Pomáhat při vaření, umím dobře uklízet a vytírat a luksovat. Nejlépe pleju záhony a zametám. Všechno chodím vyřizovat a paní učitelky se na mě spoléhají. Nejlíp čtu, počítám a píšu. Taky dobře počítám. Mamka se se mnou hodně učila a tak tomu rozumím. Chtěla bych být dobrá maminka jako Maruška a mamka. Když si to nepokazím.“

Kristýna: „Určitě. Vzala jsem život vážněji. Sáhla jsem si na dno a to je dobře. Protože ze dna se člověk může odrazit. A to se mi díky rodině povedlo!“

Marie: Bez nich bych nebyla tím kým jsem. Teď už to vím jistě. A jsem jim moc vděčná za sebe i za malého.

Dušan: „Moc jsem se tu naučil. Mám hodně zážitků a vzpomínek. I když bych moc rád viděl vlastní mámu a sourozence. Ale to bude moc těžké, bylo nás moc. A každý žijeme jinde.“

Michaela: „Myslím si, že bez rodičů bych nebyla vedená ke správnému životu, protože v dětských domovech je tolik dětí, že si na každého z nich nemůžou jednotlivě udělat čas, ale tady se mi věnují, zajímají se o mé záliby a problémy a věří ve mně.“

Jana: „Byli na mě hodní a já sem si to pokazila. Ve škole, ve třídě a v diagnostáku taky. A já sem puberťačka a nevím co bych chtěla. Ale doma jsem se naučila hodně. Jenomže když přijdu mezi cigány tak to všechno nějak rychle zapomenou a chovám se jak debil.“

Nikola: „Moc mi se vším pomohli. Nikdy bych jinou rodinu nechtěla.“

Shrnutí

Všechny děti, ať už osvojené, či biologické žijí v rodině bez větších rozdílů. Rodiče (pěstouni) k nim přistupují stejně. Osvojené děti si moc dobře uvědomují, že měly štěstí a mají rodinu, která jim dává vše, co jim chybělo – lásku, zázemí, podporu, trpělivost atd.

Do rodiny přišly 3 děti už ve starším školním věku, což pro ně bylo náročné a uvědomovaly si rozdíly a těžce se ze změnami vyrovnávaly. Do dětského domova přišli jako malé děti a odcházeli jako mladí lidé na prahu dospělosti. Jako vklad si každý přinesl určité genetické vybavení, které je jakousi polovinou úspěchu či neúspěchu v budoucím životě. Kristýna i Marie si uvědomují, jaké mají nyní úžasné rodinné zázemí. Poučily se z chyb, jak vlastních, tak svých sourozenců.

Pětice malých dětí, která do rodiny přišla, to měla jednodušší, z biologické rodiny přišly do dětského domova velmi brzy, a následně pak do pěstounské rodiny. Monika, Dušan, Michaela a Nikolka mají od svých rodičů (pěstounů) vštípené životní priority, chtějí žít poklidně, bez větších problémů. U Jany je a bude problematické vše, vzhledem k jejímu silnému genetickému základu.

ZÁVĚR

Bakalářská práce potvrdila, že pěstounská péče v České republice má smysl a je sociálně prospěšná. To jsem si potvrdila na konkrétní rodině Válečkových.

Tato bakalářská práce je zaměřena především na konkrétní pěstounskou rodinu. Přiblížení toho, jaké děti se dostávají do dětských domovů, co je příčinou a jaký je jejich další osud.

Vycházela jsem z jejich životních příběhů a zkušeností.

Cílem bylo shromáždit dostatek informací o této rodině a vše přehledně uspořádat.

Rozhovorem s rodiči jsem se snažila zjistit co nejvíce informací o tom, co je vedlo k první myšlence o náhradní rodinné péči, jaký je život v tak početné rodině, zda dostávají pomoc od státu a hlavně zda jsou spokojeni se svým rozhodnutím.

Dotazníkem jsem zjišťovala pocity jak dětí biologických, tak těch v náhradní rodinné péči. Zajímalo mne, jak se dětem v rodině líbí, jaké mají vztahy s náhradními rodiči a sourozenci.

Domnívám se, že cíl mé práce byl splněn. Toto téma jsem si vybrala v listopadu 2010, v té době se o pěstounské péči hovořilo velmi málo. Většina odborné literatury je z let 2002 – 2007. Od ledna 2012 se začalo o tomto tématu více hovořit. V současné době se Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR snaží v rámci připravované sociální reformy o zkvalitnění a profesionalizaci pěstounské péče. Novela zákona má zlepšit například hmotné zabezpečení pěstounů, zvýšit počet pěstounských rodin atd.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- MATĚJČEK, Z. - KOLUCHOVÁ, J. - BUBLEOVÁ, V. - KOVAŘÍK, J. -
BENEŠOVÁ L. *Osvojení a pěstounská péče*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002.
ISBN 80-7178-637-3
- SOBOTKOVÁ, I. *Pěstounské rodiny: jejich fungování a odolnost*. 1. vyd. Praha:
MPSV, 2003. ISBN 80-86552-62-4
- MATĚJČEK, Z. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1994.
ISBN 80-85282-83-6
- ŠKOVIERA, A. *Dilemata náhradní výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007.
ISBN 978-80-7367-318-5
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Náhradní výchova dětí – možnosti a meze*. Univerzita Karlova
v Praze, 2008. ISBN 978-80-87146-05-7
- SCHOOLEROVÁ, J.E. *Adopce vztah založený na slibu*. Praha: Návrat domů, 2002
ISBN 80-7255-066-7
- ARCHEROVÁ, C. *Dítě v náhradní rodině*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001
ISBN 80-7178-578-4
- PESSO, A. - BOYDEN-PESSO, D. - VRTBOVSKÁ, P. *Úvod do Pesso Boyden system
psychomotor*. 1. vyd. Praha: Sdružení SCAN, 2009
ISBN 80-86620-15-8
- MATĚJČEK, Z. *Náhradní rodinná péče*, 1. vyd. Praha: Portál, 1999
ISBN 80-7178-304-8
- RADVANOVÁ, S. *Náhradní rodinná péče – představy a skutečnost*, Praha: IFEC, 2009
ISBN 978-80-87146-25-5

NECKAŘ, P. *Adopce a pěstounská péče, aneb, jak na to*, 1. vyd. Hradec Králové: Statutární město Hradec Králové, 2009 ISBN 978-80-904264-4-3

KOLEKTIV AUTORŮ. *Otázky z oblasti pěstounské péče*, 1. vyd. Praha: Sdružení SOS dětských věsníček, 2010 ISBN 978-80-86396-55-2

KOLUCHOVÁ, J. *Psychický vývoj dětí v pěstounské péči*, 1. vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 1992 ISBN 80-85529-01-7

BUBLEOVÁ, V. *Pěstouni mají právo na služby*, Praha: Rozum a cit, 2007

Seznam internetových zdrojů

Fond ohrožených dětí. Praha. 2012. Dostupné na WWW: www.fod.cz

Projekt náhradní rodinné péče. Praha. 2012. Dostupné na WWW: www.adpopce.com

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Praha. 2012. Dostupné na WWW:

<http://www.mpsv.cz> a <http://portal.mpsv.cz>

Seznam příloh:

Příloha A – Tabulka - přehled dětí v náhradní rodinné péči

Příloha B – Fotografie pěstounské rodiny

Příloha A

	Věk	Dosažené vzdělání	Poruchy a nemoci	Počet sourozenců	Počet let v biologické rodině	Počet let v dětském domově	Počet let v pěstounské rodině	Biologická matka		Biologický otec	
								Věk	Povolání	Věk	Povolání
Vybrat řádek tabulky Lukáš	25	SOU bez výučního listu	LMD	2	8	8	2	60	výkon trestu?	62	nemá?
Kristýna	23	SOU bez výučního listu	dysortografie	2	6	8	4	60	výkon trestu?	62	nemá?
Marie	21	SOU	-	2	3	8	8	60	výkon trestu?	úmrtí	-
Monika	15	ZPŠ 9.ř.	II.st.mentální retardace	2	1	1,5	13	39	mentální postižení	42	nemá
Dušan	15	ZŠ integr. 8.ř.	I.st.mentální retardace	?12	3	3	9	42	Prostituce	43	Výkon trestu
Michaela	13	ZŠ integr. 7.ř.	LMD	?12	3	2	9	42	Prostituce	43	Výkon trestu
Jana	12	ZŠ 6.ř.	LMD	?12	0,5	3,5	9	42	Prostituce	43	Výkon trestu
Nikola	11	ZŠ 4.ř.	DMO + LMD	?12	0	4	8	42	Prostituce	43	Výkon trestu

Vysvětlivky: DMO dětská mozková obrna
LMD lehká mozková disfunkce
SOU střední odborné učiliště
ZPŠ základní praktická škola

Příloha B

Obrázek č. 1

Rodina Vāleċkovĥ

Obrázek č. 2

Zoo 2004 (zleva: Josefina, Dušan, Jana, Michaela, Monika)

Obrázek č. 3

Vánoce 2008 (zleva: Jana, Dušan, Nikola, Michaela, Monika a Josefina)

Obrázek č. 4

Rodinná sešlost 2010

Obrázek č. 5

Slavnosti Pětileté růže 2010 (zleva: Pavla, Monika, Dušan, Josefina, Michaela, Lucie)

Obrázek č. 6

Vánoce 2010 (zleva: Jana, Nikola, Duša, Michaela, Josefina, Monika)

Obrázek č. 7

Dovolená v Chorvatsku 2011 (zleva: Michaela, Josefína, Dušan, Pavla a Jana)

Obrázek č. 8

Vánoce 2011 (zleva: Michaela, Josefína, Nikola, Pavla, Lucie)

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tereza Chýleová

Obor: Speciální pedagogika - vychovatelství

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Rodina s pěstounskou péčí

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 61

Celkový počet stran příloh: 6

Počet titulů české literatury a pramenů: 11

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 3

Počet internetových zdrojů: 3

Vedoucí práce: Mgr. Lada Šimáková